

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Kontakt saksbehandler
Stig Sandring, 51568931

Uttalelse til høring av søknad om avvik fra manøvreringsreglementet - Suldalslågen i Suldal kommune

Statsforvalteren støtter Statkraft sin søknad om å få redusere vannføringen i Suldalslågen til 20 m³/s under gjennomføringen av de planlagte habitattiltakene slik at utbyttet av tiltaket optimaliseres med hensyn til produksjonsgrunnlaget for fisk.

Vi anbefaler at NVE åpner for muligheten av å kunne benytte også første halvdel av oktober som anleggsperiode med redusert vannføring under forutsetning av at det kan fremskaffes dokumentasjon eller gjøres tilpasninger som sikrer hensynet til sjøauren.

Vi anbefaler videre at det settes vilkår om at den omsøkte endringen av vannføringen gjøres på en skånsom måte slik at en unngår stranding av fisk.

Bakgrunn

Vi viser til NVE sitt brev angående høring av søknad om avvik fra manøvreringsreglementet for Suldalslågen i Suldal kommune i Rogaland, datert 27.02.2023.

NVE har mottatt søknad fra Statkraft Energi AS om tillatelse til avvik fra manøvreringsreglementet for Suldalslågen gitt i kongelig resolusjon av 13.9.1974. NVE ber om at uttalelser til høringen sendes innen 1. april.

Statkraft søker primært om tillatelse til å redusere minstevassføringen ned til 20 m³/s i fire uker i perioden 15. juli til 30. september både for 2023 og 2024. Det søkes sekundært om tillatelse til å redusere minstevassføringen ned til 30 m³/s i fire uker i perioden 15. juli til 30. september både for 2023 og 2024.

Hensikten med søknaden er å legge til rette for en god og hensiktsmessig gjennomføring av habitatforbedrende tiltak for laks og sjøaure i Suldalslågen. Tiltakene består i «ripping» av

elvebunnen for å få bedre skjul og oppvekstforhold for ungfisk av laks og aure. Erfaringer så langt i prosjektet er at det er krevende å gjøre de fysiske tiltakene ved en vannføring på 40 m³/s og at en slik vannføring ikke gjør det mulig å arbeide i dype områder av elva. Ved å senke vannføring i anleggsfasen vil utbyttet av tiltaket bli større og Statkraft søker derfor om å redusere vannføringen i 2023 og 2024 under arbeidet med rippingen av elvebunnen.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren er kjent med tiltaket og har gitt tillatelse til gjennomføring i henhold til forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, jf. brev datert 24.06.2021. Tiltaket er en oppfølging av Miljødirektoratet sitt pålegg til Statkraft Energi AS jf. brevet *Pålegg om undersøkelser og tiltak for å styrke bestandene av laks og aure i Suldalsvassdraget påvirket av Ulla-Førre utbyggingen*, datert 10.11.2022. Tiltaket bygger på et godt og grundig kunnskapsgrunnlag med hensyn til kartlegging av habitater for fisk, flaskehalsanalyser for fiskeproduksjon, samt planlegging, oppfølging og evaluering av prosjektet. Vi vil understreke at dette er et stort og viktig miljøtiltak for å styrke naturlig produksjon av laks og sjøaure i et nasjonalt laksevassdrag. Det er derfor avgjørende at Statkraft får tilstrekkelige rammer og handlingsrom til å gjennomføre tiltaket på en god måte, med best mulig resultat for fiskebestandene i vassdraget.

Statsforvalteren støtter Statkraft sin søknad om å få redusere vannføringen i Suldalslågen (ved Stråpa) til 20 m³/s under gjennomføringen av de planlagte habitatiltakene slik at utbyttet av tiltaket blir størst mulig med hensyn til bedring av produksjonsgrunnlaget for fisk. Det planlagte habitatiltaket omfatter store deler av Suldalslågen og er forbundet med betydelige kostnader. Vi ser det derfor som viktig at et størst mulig areal, egnet som oppvekstområde for fisk, blir rippet når det først skal gjennomføres.

Statsforvalteren har fått kopi av flere høringsuttalelser som påpeker at anleggsarbeid og redusert vannføring i fiskesesongen vil ha negative konsekvenser for fiske og reiseliv. Flere av innspillene argumenterer for tidligere oppstart av arbeidet (før fiskesesongen) og senere avslutning (etter fiskesesongen). Mo Laksegard har også innhentet en faglig vurdering fra Multiconsult om estimering av gyteperiode for sjørørret i Suldalslågen (Kraabøl 2023)¹.

Vi har forståelse for at fysiske tiltak i vassdrag vil kunne oppleves som negative for fiskeutøvelsen i anleggsperioden og kan skape utfordringer for de som selger fiskekort og andre opplevelser langs elva. Samtidig mener vi at hensynet til bestandene av laks og sjøaure må tillegges størst vekt i denne saken. På sikt vil de forventede virkningene av tiltakene for laks og sjøaure kunne øke det høstbare overskuddet i Suldalslågen og øke interessen for fiske i vassdraget. Vi mener derfor at fiskerettshaverne må akseptere de negative konsekvensene tiltaket eventuelt vil få for fiskeutøvelsen i den aktuelle perioden.

I tillatelsen etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag har Statsforvalteren i Rogaland satt vilkår om at tiltaket skal gjennomføres innenfor perioden 1. juli til 30. september som er i tråd med anbefalingene i Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø (Pulg mfl. 2018)².

¹ Kraabøl, M. 2023. Estimering av gyteperiode for sjørørret i Suldalslågen. Multiconsult Notat datert 30.03.2023.4 sider.

² Pulg U., Barlaup B.T., Skoglund H., Velle G., Gabrielsen S-E., Stranzl S., Espedal, E.O., Lehmann, G.B., Wiers T., Skår B. Nordmann E., Fjeldstad H-P. Krogland, F. 2018: Tiltakshåndbok for bedre fysisk vannmiljø: God praksis

Statsforvalteren støtter likevel Statkraft og NORCE LFI sin faglige vurdering om at en ikke bør starte anleggsarbeidet i Suldalslågen før 15. juli av hensyn til sein gyting av laks i elva og usikkerhet omkring gytetidspunkt/gyteperiode for laks og påfølgende «swim up» periode for lakseyngel som beskrevet i tiltaksplanen (Pulg & Postler 2023)³. Vi forventer også at yngelen er spesielt sårbar for forstyrrelser i den første tiden etter at den har kommet opp av grusen.

Når det gjelder tidspunkt for avslutning av anleggsperioden er det satt til 30. september i tillatelsen av hensyn til sjøaure og en forventning om at gyteperioden for sjøaure normalt starter i begynnelsen av oktober i våre vassdrag. Vi er ikke kjent med at det er gjort konkrete undersøkelser av gytetidspunkt og gyteperiode for sjøaure i Suldalslågen. Uten konkret kunnskap om dette har vi lagt til grunn en føre-var-tilnærming som tilsier at gyteperioden er som i andre elver i regionen.

Gytefisktellinger i Suldalslågen viser at laksebestanden i Suldalslågen har en lang gyteperiode og at en betydelig andel av laksebestanden gyter seinere enn i andre laksevasdrag i regionen. Disse tellingene er gjennomført for å «passe» med gytetiden for laks og gir derfor liten informasjon om gyteperioden for sjøaure som normalt er noen uker tidligere. Gytetidspunkt og gyteperiode for anadrome laksefisk vil påvirkes av det temperaturregimet fiskene er eksponert for i tiden før gyting, både i sjø og elv. Det er derfor grunn til å tro at sjøauren som eksponeres for samme temperaturregime som laksen i Suldalslågen også har en gyteperiode som er noe seinere enn i andre elver i regionen. Notatet fra Multiconsult (Kraabøl 2023) underbygger også denne antakelsen.

Hvis det kommer frem dokumentasjon om at det ikke er gyteaktivitet før 15. oktober eller at det kan gjøres tiltak/tilpasninger/kartlegging under rippingen på hver lokalitet som reduserer risiko for skade på sjøaurebestanden vil det være grunnlag for at Statsforvalteren kan endre rammen for tillatelsen til 15. oktober.

NORCE LFI har gjort grundig kartlegging av gyteområdene i elva og selve rippingen skal i utgangspunktet ikke gjøres på kjente gyteområder for laks. Skadepotensialet for arbeid i begynnelsen av oktober vil først og fremst være at en graver opp gytegroper hvor sjøauren nylig har lagt egg. Hvis NORCE, som følger opp tiltaksgjennomføringen, sjekker ut eventuell gyteaktivitet med snorkling i forkant av anleggsarbeidet i oktober, vil en kunne tilpasse gjennomføringen på en måte som sikrer hensynet til sjøaurebestanden. Statsforvalteren har nylig vært i kontakt med NORCE LFI og Statkraft om dette spørsmålet, som begge er positive til en slik endring. Vi anbefaler derfor at NVE åpner opp for muligheten av å kunne benytte første halvdel av oktober som anleggsperiode med redusert vannføring. Dette vil øke handlingsrommet for en god gjennomføring av prosjektet, samtidig som det kan bidra til å imøtekomme lokale innspill som ønsker at mest mulig av arbeidet legges utenom fiskesesongen.

Vi anbefaler videre at det settes vilkår om at den omsøkte endringen av vannføringen gjøres på en skånsom måte som reduserer sannsynlighet for stranding eller utspyling av fisk til et minimum.

ved miljøforbedrende tiltak i elver og bekker. [NORCE LFI-rapport nr 296](#). 195 sider. Miljødirektoratet M-1051/2018.

³ Pulg, U., & Postler, C. 2023. Forslag til ripping i Suldalslågen 2023. NORCE LFI notat 1/2023. 12 sider.

Konklusjon

Statsforvalteren støtter Statkraft sin søknad om å få redusere vannføringen i Suldalslågen til 20 m³/s under gjennomføringen av de planlagte habitattiltakene slik at utbyttet av tiltaket blir størst mulig med hensyn til bedring av produksjonsgrunnlaget for fisk.

Store vassdragstiltak er krevende å planlegge og gjennomføre innenfor korte rammer. Det er derfor hensiktsmessig at Statkraft får rammer som gir tilstrekkelig handlingsrom for å gjennomføre prosjektet på en god måte, samtidig som miljøverdiene ivaretas på en tilstrekkelig måte. Vi anbefaler at NVE åpner for muligheten av å kunne benytte også første halvdel av oktober som anleggsperiode med redusert vannføring under forutsetning av at det kan fremskaffes dokumentasjon eller gjøres tilpasninger som sikrer hensynet til sjøauren under arbeidet.

Vi anbefaler videre at det settes vilkår om at den omsøkte endringen av vannføringen gjøres på en skånsom måte slik at en unngår stranding av fisk.

Med hilsen

Einar Heegaard (e.f.)
fagleiar natur

Stig Sandring
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

SULDAL KOMMUNE
MILJØDIREKTORATET
SULDALSLÅGEN FORVALTNINGSLAG

Eidsvegen 7
Postboks 5672 Torgarden
Klekkjeriet

4230	SAND
7485	TRONDHEIM
4230	SAND